

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

סיום הרמב"ם היומי

בערב שבת זו מסתיים מחזור הלימוד השלושים וחמישה של הרמב"ם היומי, וייפתח המחזור השלושים ושישה. את לימוד הרמב"ם היומי תיקן הרבי מליובאוויטש, ומעלתו המיוחדת שהמוני בית ישראל לומדים יחדיו את כל הלכות התורה. חגיגת הסיום הראשונה תהיה א"ה במוצאי שבת, בשעה 9 בערב, ליד ציון הרמב"ם בטבריה. ביום שלישי, כ"ג בתשרי, בשעה 7:30 בערב, יהיה מעמד סיום מרכזי בבית הכנסת 'בית מנחם' בכפר חב"ד. המעוניינים במורה שיעור למחזור החדש יפנו לדוא"ל shiurharambam@gmail.com.

הקפות ראשונות

בתי חב"ד ברחבי הארץ מפעילים את מיזם ההקפות הראשונות, שנועד להעלות את המודעות להקפות בליל שמחת תורה ולהביא ציבור רחב לשמחה הגדולה. לאור ההצלחה בשנים הקודמות מצפים לקהל גדול שיבוא להשתתף השנה בשמחה.

הקפות שניות

כמיטב המסורת, ועד כפר חב"ד מזמין את הציבור להקפות השניות המפורסמות, בבית הכנסת 'בית מנחם' בכפר, בשעה 8:30 בערב. אלפי יהודים, מכל גוני הקשת, נוהגים לבוא ולשמוח שמחה טהורה וסוחפת. את שמחת ההקפות יובילו הזמר נמואל הרוש ותזמורתו של גרשון פרישט.

זמני השבוע

יהושע תלאביב חיפה בארבע אילת ניוירוק

כניסת השבת 5:24 5:39 5:29 5:42 5:43 5:48

צאת השבת 6:36 6:38 6:36 6:39 6:38 6:46

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

רכבת אחרונה ליריד הגדול

בחסידות יש משפט מופלא: "כל מה שמשיגים בראש השנה וביום הכיפורים עלידי בכי ולב נשבר, משיגים בשמחת תורה עלידי שמחה וריקודים"

שמחה טהורה לכל השנה (צילום: יואל בלינקו)

ללוח השנה המתקדם. פתאום יום הכיפורים מאחוריהם, והם קולטים שלא הספיקו להתכונן כראוי. אבל לפחות עכשיו הם כאן, והם מנצלים את חלקו השני של החודש, את החגים השמחים, כדי להצטייד במטען רוחני לשנה החדשה.

ויש האחרונים, שגם חג הסוכות הוחמץ אצלם. החגים חלפו זה אחר זה, בלי תשומת הלב הראויה, כשהראש היה במקומות אחרים לגמרי. פתאום הם קולטים: עוד מעט היריד נגעל, והם יישארו בלי סחורה! ואז הם שומעים הכרזה: "רכבת אחרונה ליריד". הם קופצים על הקרון ומגיעים ליריד בדקה האחרונה, בערב שמחת תורה.

שעת הצטיידות

אך מתברר שלעולם לא מאוחר. גדולי החסידות אמרו שבשמחת תורה עדיין אפשר 'לעלות על העגלה' ולהצטייד בכל המטען הרוחני הדרוש למשך השנה. בחסידות יש משפט מופלא עוד יותר: "כל מה שמשיגים בראש השנה וביום הכיפורים עלידי בכי ולב נשבר, משיגים בשמחת תורה עלידי שמחה וריקודים".

השמחה הטהורה של יהודים עם ספר התורה מטהרת את הנפש ומחברת אותנו עם הקב"ה לא פחות מהצום וההכאה 'על חטא' ביום הכיפורים. זו ההזדמנות לכולנו לצאת בריקוד נלהב ולנצל את השעות היקרות של שמחת תורה כדי להצטייד בשפע של שמחה למשך השנה כולה.

ימי קדם התבססו חיי המס' חר על יריד שנתי גדול. ליריד הזה היו באים סוחרים מכל האזור. אלה מביאים עמם סחורות, ואלה באים לקנות את הסחורות ולה צטייד במלאי למשך השנה הבאה.

הסוחרים הזריזים מקדימים ויוצאים אל היריד מבעוד מועד, כדי להיות בו מתחילתו ולקנות את כל הסחורות הטובות. אחרים מתאחרים קצת ובאים אחרי שהוא כבר התחיל. ולבסוף באים אלה שהתמהמהו, לא זכרו לצאת ליריד בזמן, ובכליזאת הם באים לשעת נעילתו של היריד ומוצאים סחורה כלשהי שממנה יוכלו להתפרנס.

הזריזים והמאחרים

חודש תשרי נמשל ליריד שנתי. בחודש הזה מצטיידים ב'סחורה' לכל השנה. ראש השנה נותן לנו קבלת עול מלכות שמים. בעשרת ימי תשובה אנחנו לומדים לתקן את מעשינו ולשוב אל אבינו שבשמים. ביום הכיפורים אנו חושפים את הקשר הפנימי העמוק של כולנו עם הקב"ה. חג הסוכות מעמיס על עגלתנו את ערכי האחדות ואת מאגרי השמחה. כך החודש הזה מעניק לנו מטען רוחני עשיר, שממנו אנו חיים כל השנה.

הזריזים והחכמים התחילו להתכונן ל'יריד' חודש מראש. מיד בראש חודש אלול החלו להכין את ליבם ונפשם לקליטת השפע הגדול של חודש החגים. הם טיהרו את עצמם, עשו חשבון נפש על השנה החולפת, ייחדו יותר זמן ותשומת לב לעניינים שברוח, לתורה, לתפילה ולעבודת ה'. בהגיע ראש השנה כבר עמדו מוכנים לשאוב ממנו מלוא חופניים.

אחרים התעכבו קצת. רק בעשרת ימי תשובה נזכרו שצריך להתנער, לעשות תשובה ולהתכונן ליום הדין. אבל עדיין הספיקו לעלות לרכבת, ולפחות מכאן והלאה הכשירו את המוח והלב לקלוט את אורות החגים והצטיידו ב'סחורה' היקרה.

המאחרים הגיעו אל ה'יריד' אחרי יום הכיפורים. סרדות היום יום סחפו אותם, והם לא שמו לב

נשמות קרובות, נשמות רחוקות

עבודת הצדיקים, הנשמות הקרובות.

ואולם שמיני עצרת הוא החג של הנשמות הרחוקות. החג בא אחרי עבודת התשובה של הימים הנוראים. הנשמות האלה היו רחוקות, ובאו במפתיע אל אביהן המלך. כעת אי אפשר לדחות את העצרת. יש לנצל את שהיית הנשמות האלה כאן, שכן אם יחזרו לחיים הרגילים, ספק אם ישוּבו.

בכוח השמחה

פסח חל בעונת האביב, שאז אפשר בנקל לבוא אל המלך. גם עבודת ה' בתקופה זו נוחה יותר. השמש זורחת ומאירה, ויש גם התגלות אלוקית של "שמש ומגן ה' אלוקים".

לעומת זה, חודש תשרי קרוב לעונת החורף. אורו של הקב"ה מכוסה ונעלם. לכן חוגגים את שמחת תורה בשמיני עצרת, כי עלידי השמחה אפשר לפרוץ את הגדרים, לבטל את כל העכבות ולגבור על קשיי החורף.

(תורת מנחם תשמ"ב, כרך א, עמ' 242)

אמרת השבוע

ללמוד ולרקוד

שנה אחת, בעיצומן של ההקפות בישיבת מיר, עזב פתאום המשגיח רבי ירוחם לייבוֹבִיץ את מקומו הקבוע שעל הבימה, שממנו היה מנצח על שמחת ההקפות, וניגש אל אחת מפינות האולם. שם ישב אחד הבחורים מול גמרא פתוחה ולמד.

כל הנוכחים הביטו במחזה החריג, ואולם הבחור היה שקוע בלימודו ולא הבחין בנעִשָּׂה. רבי ירוחם הניח את ידו על כתפו, והבחור הסב את מבטו ונחרד למצוא מולו את המשגיח בכבודו ובעצמו. הוא קם ביראת כבוד והמשגיח לחש דבר מה באוזנו וחזר לבימת היכל.

הבחור קם מיד והצטרף למעגל הרוקדים. לאחר מכן סיפר שהמשגיח אמר לו: "בעיניי, מי שלומד בשעת ההקפות בשמחת תורה דומה למי שרוקד כל השנה בשעה שצריך ללמוד".

פתגם חסידי

"את השעות של שמיני עצרת ושמחת תורה צריכים לייקר מאוד. בכל רגע אפשר לשאוב אוצרות בדליים ובחביות, בגשמיות וברוחניות, וכל זה עלידי הריקודים" (אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש)

כאן 'בתים': הן עוסקות בגילוי אלוקות בתוך המציאות הגשמית. יש מהן 'קרובות', אלה נשמות הצדיקים, ויש 'רחוקות' - אלה שלמרבה הצער התרחקו מאביהן המלך, מהקב"ה, ועתה הן בבחינת בעלי תשובה.

יום אחד בשנה באות כל הנשמות, הקרובות והרחוקות, אל המלך ("יום אחד באו כולן לשאול שלום המלך אביהם"); זה יום הכיפורים. כל נשמה מתעוררת וחשה קרבה לקב"ה. זו הולכת ומתעצמת, ומגיעה לשיאה בחג הסוכות. את כל החוויות הרוחניות של יום הכיפורים יוצקים במצוות הסוכה וארבעת המינים. לחגיגה זו שותפות הן הנשמות הקרובות הן הרחוקות.

לנצל הזדמנות

בתום החג מגיעה העצרת - עצירה שנועדה להפנים את שפע הגילויים האלוֹקיים. העצרת של חג הפסח באה אחרי חמישים יום, מפני שזה אופיו של חג הפסח: עבודה רוחנית הדרגתית, יום אחר יום, עד חג השבועות. כך אפשר לחגוג את העצרת בדרך ראויה. זו

המדרש דן בשאלה מדוע שמיני עצרת, שהוא העצרת של חג הסוכות, צמוד ליום השביעי של סוכות, בעוד העצרת של חג הפסח, הלא היא חג השבועות, מרוחקת חמישים יום מחג הפסח. המדרש משיב על כך במשל: "למלך שהיו לו בנות הרבה, מהן נשואות במקום קרוב ומהן נשואות במקום רחוק. יום אחד באו כולן לשאול שלום המלך אביהם. אמר המלך: אלו שנשואות במקום קרוב יש באפשרותן ללכת ולבוא, ואלו שנשואות במקום רחוק אין באפשרותן ללכת ולבוא. עד שהן כולן אצלי, נעשה כולנו יום טוב אחד ונשמח עמן".

והנמשל: "כך עצרת של פסח: עד שהם יוצאים מחורף לקיץ אמר הקב"ה יש בידם לצאת ולבוא. אבל עצרת של חג - עלידי שהם יוצאים מהקיץ לחורף אמר הקב"ה אין בידם לצאת ולבוא, אלא עד שהם כאן נעשה יום טוב אחד ונשמח".

כולן באות

המלך הוא הקב"ה, ו'הבנות הנשואות' אלו נשמות ישראל, שירדו לעולם הזה והקימו

שמחת תורה | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

מן המעיין

התורה מקיפה

בכל ימי חג הסוכות עושים הקפות סביב ספר התורה. אנו מתפללים לשנה טובה ולכתיבה וחתימה טובה. אחרי הושענא רבה, כשאנו בטוחים בגמר החתימה הטובה, התורה מקיפה אותנו ומבקשת מאיתנו שנקיים אותה כהלכתה.

(עיטורי תורה)

מניעת קטרונ

הקריאה של חתן בראשית בשמחת תורה היא כדי שהשטן לא יקטר על ישראל, שכביכול סיימו את התורה ולא יקראו בה עוד מכאן ולהבא. לכן מראים שמיד אחרי סיום התורה מתחילים ללומדה מחדש.

(ה'צמח צדק')

הצלחת האב

בהקפות של שמחת תורה אנו אומרים: "אנא ה' הצליחה נא". אנו מתפללים אל ה' יתברך שתהיה לו הצלחה, כי הוא אבינו. הצלחת האב היא כשיש לו נחת מבניו.

(רבי יחזקאל מקוזמיר)

שמחת העתיד

שמחת תורה היא על מה שנלמד בעתיד. כי על הזמן שעבר, מי יכול לומר "כבר למדתי את כל התורה כולה?"

(רבי מנחם מענדל מקוצק)

שמחת ההתחלה

העולם סובר ששמחים בשמחת תורה כי ביום הזה מסיימים את התורה, ואולם השמחה היא על שביום הזה מתחילים ללמוד את התורה מחדש.

(חידושי הרי"ם)

סחורה בהקפה

אחרי התשלום במזומן בעבודה של חודש אלול, ראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים, סוכות, שמחת בית השואבה ושמיני עצרת - אפשר לקחת 'סחורה' בהקפה וללכת להקפות.

(הרבי הרש"ב מליובאוויטש)

ארצו של יוסף

"וליוסף אמר מבורכת ה' ארצו" (דברים לג, יג). הרבי הרי"צ מליובאוויטש לא היה מדבר בדרך כלל על עצמו. בשמחת תורה תש"ה הייתה הזדמנות נדירה שדיבר על עצמו ואמר: ארצו של 'יוסף' מבורכת בכל טוב, אך כשאין מעבדים אותה אין היא נותנת את פרייה. תנו ידכם וסייעו לעבד ארץ מבורכת זו.

(תורת מנחם)

ברכות ברוחניות ובגשמיות

ארצו של יוסף מבורכת לא רק ברוחניות, בבחינת "ממגד שמים מטל", אלא גם בגשמיות, "ומתהום רובצת תחת" (דברים לג, יג).

(הרבי מליובאוויטש)

משמרת במשטרה

שתי דמויות צערו בשקט ברחובות מלכובקה הסמוכה למוסקוה. אלה היו הרב אהרון חזן וחתנו ר' משה גרינברג. מדי פעם בפעם הגניבו מבטים חששניים לצדדים, מוודאים שאיש אינו עוקב אחריהם. זה היה בשנת תשכ"ו. הם היו בדרכם לעיר טולה, המרוחקת כ־185 ק"מ.

המידע שהגיע מיהודי תושב העיר טולה טרד את שלוותם. "השלטונות הלאימו מכבר את בית הכנסת", סיפר האיש, "אך עכשיו החליטו להסב אותו למועדון. את כל ספרי הקודש וספרי התורה השליכו בביזיון למרתף בית הכנסת. חייבים להציל את הספרים!".

משמעות הבקשה לא הייתה פשוטה. התפרצות למבנה 'משמרת' וגניבה של רכוש 'משמרת' מתוכו הן עבירות חמורות מאוד. ודווקא עכשיו, כאשר באופק כבר נראָה האישור המיוחל לציאה מרוסיה לארץ ישראל!

ואולם בסופו של דבר גמלה בליבו של הרב אהרון ההחלטה לפעול. ספר תורה היה תשמיש קדושה יקר המציאות ברוסיה שאחרי המהפכה הקומוניסטית. קסמה לו גם האפשרות לגאול את ספרי התורה ולהעלותם ארצה.

הוא גייס למשימה את חתנו. בעבורו הסיכון היה כפול ומכופל: ר' משה כבר בילה שנים רבות במחנה עבודה בסיביר, אחרי שנתפס בניסיון הברחת הגבול הרוסי. אם יתפס שנית, עונשו יהיה חמור ביותר.

יהודים תושבי המקום, שהובאו בסוד העניין, דאגו לשחר את השומר כדי שיעצום עין ויאפשר לשניים להיכנס לתוך המבנה. ליבם של השניים הלם בפראות כאשר ניצבו מול שער הכניסה. כעבור דקה כבר היו בפנים. אנחת רווחה: השלב הראשון מאחוריהם. כעת נפנו למחסן. הם ירדו במדרגות, נעזרים בפנס כדי להאיר את דרכם.

ליבם נחמץ למראה חילול הקודש. המחזה היה נורא: ספרי התורה התגללו על הרצפה לצד ספרי קודש אחרים, כיסאות שבורים ופסולת.

השניים התעשתו במהרה והחלו לעבוד. הם חיפשו את ספרי תורה שהיו במצב טוב, חילצו שני ספרי תורה שנראו תקינים, ומיהרו לצאת החוצה. אלה היו ספרים שנכתבו על ידי ייעות קלף עבות וגדולות. הם ארוזו את ספרי התורה בארגז גדול והחלו

לצעוד לעבר תחנת האוטובוס.

כשהגיעו לתחנה התחורר להם שהחמיצו בדקות אחדות את האוטובוס שיצא לעבר מוסקוה. האוטובוס הבא יצא רק בעוד שעתיים. העניין נעשה מסוכן. שהייתם של שני יהודים מזוקנים עם ארגז גדול עלולה להחשיד. וכאילו לא היה דיי בכך,

ממש מול תחנת האוטובוס שוכנת נקודת משטרה!

מה עושים? אם שוטר יבחין בהם ויחשוד בהם, ודאי ידרוש מהם לפתוח את הארגז. התכולה יחשף, ואז חלילה וחס...

לפתע נצנץ רעיון נועז במוחו של

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

"נגלגל אני ואתה"

המדרש מסביר באמצעות משל את משמעותו של חג שמיני עצרת: "משל למלך שעשה סעודה שבעה ימים, וזימן כל בני אדם שבמדינה בז' ימי המשתה. כיוון שעברו ז' ימי המשתה, אמר לאוהבו: כבר יצאנו ידינו מכל בני המדינה – נגלגל אני ואתה במה שתמצא".

והנמשל: בימי חג הסוכות אנו מקריבים שבעים פרים כנגד כל אומות העולם. ביום השמיני הקב"ה אומר לעם ישראל: "גלגלו במה שאתם מוצאים, בפר אחד ואיל אחד". במדרש אחר מסופר שהקב"ה כאומר: "קשה עליי פרידתכם", ולכן נתן לנו עוד יום של חג. נשאלת השאלה, והלוא בין כך ובין כך תהיה לבסוף הפרידה – במה פותר יום שמיני עצרת את "קשה עליי פרידתכם"?

מניעת פירוד

אלא שיש כאן דיוק בלשון "פרידתכם". לכאורה היה מתאים לומר "קשה עליי פרידתנו", שהרי מדובר בפרידה של הקב"ה מעם ישראל; ואולם הלשון הוא "פרידתכם". מזה מובן שהפירוד אינו קיים אצל הקב"ה, ושכל אפשרות הפירוד תיתכן רק מצד עם ישראל.

מצד הקב"ה אין שום פירוד בינו לבין עם ישראל. הקשר בינו ובין העם היהודי נצחי, בלתי מותנה, אינו נתון כלל לשינויים. אהבתו הגדולה לעמו אינה יכולה להיעלם והיא קיימת במלוא עוצמתה בכל זמן ובכל מצב. אפשרות הפירוד יכולה להיווצר רק מצד עם ישראל, כפי שנאמר: "כי פנו אליי עורף ולא פנים". וזו הכוונה ב"קשה עליי פרידתכם": הקב"ה אומר לעם ישראל – מצידי אין כל פירוד, אבל אני חושש מ"פרידתכם", מהאפשרות שאתם תיפרדו מאיתי במהלך השנה.

עוד משמעות ב"פרידתכם" היא הפירוד הפנימי בתוך עם ישראל. כאשר עם ישראל מאוחד ומלוכד, השכינה יכולה לשרות בתוכו, בבחינת "ברכנו אבינו כולנו כאחד"; אך כאשר יש חלילה פירוד בתוך עם ישראל, הדבר מפריע גם להשראת השכינה. וזה מה שהקב"ה אומר: אחרי ימי חג הסוכות, שבהם הייתם מאוחדים ומלוכדים, כפי שהדבר בא לידי ביטוי במצוות הסוכה וארבעת המינים, אני חושש עכשיו שמא יקרה "פרידתכם" – שמא ייווצר ביניכם פירוד.

שמחה שווה

איך מונעים את הפירוד במשמעותו הכפולה, הפירוד מה' והפירוד הפנימי בתוך עם ישראל? – עליי עוד יום חג, שבו "נגלגל אני ואתה". הקב"ה מוסיף לנו יום של חג, שמטרתו לקבוע בתוכנו את האחדות הפנימית ואת האחדות עם הקב"ה, בדרך שלא תוכל להיפגע ולהתרופף במשך השנה.

באחדות שבחג הסוכות היה אפשר להבחין בפרטים מחולקים. היה אתרוג, היה לולב, היה הדס והייתה ערבה. אמנם הם התאחדו, אבל עצם החלוקה הזאת נותנת מקום כלשהו לפירוד. בשמיני עצרת מקריבים "פר אחד איל אחד". הדגש הוא על אחדות פשוטה, מוחלטת. היום הזה ממחיש שכל ישראל הם דבר אחד, ושהם מאוחדים לגמרי עם הקב"ה. הוא חושף את הנקודה הפנימית של עם ישראל, שמבחינתה אין שום הבדל בין יהודי ליהודי.

הדבר בא לידי ביטוי גם בריקודים של שמחת תורה. כל השנה יש הבדל בין בין יהודי למשנהו מבחינת הידיעה וההבנה בתורה. אבל בשמחת תורה הכול רוקדים עם ספר התורה הסגור והעטוף במעילו. אין הבדל בין יהודי ליהודי. הכול שמחים בשווה, רוקדים בשווה, ומבטאים יחדיו את הקשר העמוק עם התורה. כך היום הזה, שמיני עצרת ושמחת תורה, מעניק לנו כוח לצאת לדרך, לשנה החדשה, על בסיס איתן של אחדות, ובכך תימנע האפשרות של "פרידתכם".

הרב אהרון. "במקום שנמתין כאן שהשוטר יבוא אלינו", אמר לחתנו, "הבה נלך אליו! ניגש לשוטר ונסביר לו שאיחרנו לאוטובוס. נבקש ממנו להשאיר את הארגז למשמרת בתחנה עד שנשוב".

כך עשו. השוטר האזין לדבריהם ולמרהב השמחה לא הביע התנגדות. "בבקשה", אמר להם, "הניחו כאן את הארגז ולכו לטייל. כשתחזרו אשיב לכם אותו".

השניים הניחו את ארגז ספרי התורה בתחנה והתרחקו מן המקום. כעבור שעתיים שבו בלבב הולם. אך התקרבו והשוטר זיהה אותם ממרחק. הוא יצא אליהם, נושא את הארגז וקורא: "בבקשה, קחו כבר את החבילה שלכם!".

השניים הודו לו מקרב לב ועלו לאוטובוס. שני ספרי התורה הגיעו לחוף מבטחים זמני.

באותה שנה זכה הרב אהרון לקבל את אשרת העלייה לארץ ישראל. היציאה מן המדינה נעשתה ברכבת, לווינה בירת אוסטריה, וממנה המשיכו ארצה.

עם משפחתו ומיטלטליו נשא ר' אהרון חזן שני ספרי תורה. עוד שני ספרי תורה שהיו ברשותו שלח עם המטען הכבד. הוא הסיר את המעיל ואת עצי החיים של שני ספרי התורה, וגלל את שתי היריעות לגליל אחד, ואותו טמן בכרית גדולה. אחד הספרים היה ממרתף בית הכנסת בטולה.

בעלייתם לרכבת נבדקו מיטלטליהם. למרבה השמחה הבדיקה לא גילתה דבר, אף שמשקל הכרית היה כבד מאוד. בהגיעם לארץ מסר הרב אהרון את הספר לבדיקת סופר מומחה, ולמרבה הפלא התברר כי הספר מהודר ככיום כתיבתו וכתוב בכתב נאה במיוחד.

את ספרי התורה הפקיד הרב אהרון בכמה בתי כנסת. לאחר שנים, כאשר בנו, הרב אברהם חזן, נתמנה לרב שכונת שערי עלייה בלוד, הביע את רצונו כי ספר התורה מטולה יועבר לבית הכנסת בלוד.

עד היום קוראים בו. בכל שנה, בשמחת תורה, נפתח ארון הקודש ורטט של התרגשות חולף בקהל. הרב חזן מוציא מן הארון את ספר התורה הגבוה והכבד במיוחד, ויוצא איתו להקפות.

על אף משקלו הגדול יחסית של הספר, כל המתפללים מבקשים לשאת אותו בידיהם ולרקוד עמו לכבודה של תורה. הלוא זה ספר שסיפור של מסירות נפש כרוך בין גויליו.

בית הכנסת של הפרטיזנים

סיפוריו מימיו כפרטיזן, לצד אביו, יכולים למלא סדרת ספרים. מראות קשים ראו עיניו, אך כל אלה רק גרמו לו ולאביו לחשוק שיניים ולהילחם בנאצים בעוצמה גוברת.

האב כמעט נשבר

"עברתי כל־כך הרבה", הוא פולט אנחה, "נס שאני חי. לא היה לנו מה לאכול. היו לי שלוש אחיות קטנות, ולאבא היה קשה לראות את סבלן. הוא נשבר. אמרתי לו: אבא, אם אתה נשבר, כולנו בסכנה. זמן רב בקושי בא אל פיו דבר מאכל. לא עזבתי אותו לרגע".

משפחת בריל שרדה מן המלחמה. "היה נדיר שמשפחה שלמה ניצלה מהתופת, בתנאים שבהם חיינו", הוא אומר. אחרי מסע ארוך הוא עלה לארץ, הקים משפחה וזוכה כיום לרוות נחת מילדיו, נכדיו, ניניו וצאצאיו, כן ירבו. "זמן לא רב אחרי עלייתו לארץ הקים אבי את בית הכנסת, ובו התפללו בתחילה בעיקר עולים מצ'כיה שהתגוררו באזור. היה אכפת לו מהמקום. הוא דאג לו וטיפח אותו".

החג המאושר

אחרי שהאב הלך לעולמו הקפיד ראובן לקיים את הבטחתו. יום־יום בא לבית הכנסת, אף שלא היה בו מניין. לפני כשבע שנים קיבל המקום

ראובן בריל שכב על ערש דוויי. בנו שמואל־אבא ישב לצדו. הם עברו יחד דרך ארוכה, מימי מלחמת העולם השנייה, שאז לחמו כפרטיזנים ביערות, ועד שזכו לעלות לארץ הקודש. בכוחותיה הדלים פנה ראובן אל בנו וביקש ממנו לשמור על בית הכנסת 'בית יצחק' בקריית שאול בתל־אביב. זה בית כנסת שראובן הקים לפני כשישים שנה, בתחילה כצריף ובהמשך נבנה מבנה מכובד. הבן נתן את מילתו לאביו.

ראש השנה תשע"ז. בית הכנסת 'בית יצחק' הומה ממתפללים. המקום שוקק. שמואל־אבא בריל (83) הוא המתפלל המבוגר ביותר כאן. פניו קורנות מאושר. בתום התפילה מתפללים רבים ניגשים אליו לאחל לו חג שמח ושנה טובה. ניגשתי לשוחח עמו, והוא הבטיח לספר לי את סיפורו בצאת החג.

מלחמה ביערות

"נולדתי בפולין, בכפר קטן", מספר שמואל־אבא. "למדתי בחדר ובישיבה. המורה היה חסיד סטולין. אהבתי אותו". הוא זוכר כל פרט, זיכרונו צלול, דיבורו רהוט.

"את שנות המלחמה עשינו ביערות", הוא משחזר. "אבי היה סוחר סוסים והכיר היטב את שבילי היערות. הגויים פחדו ממנו, הוא היה חזק. היו לנו כלי נשק ונלחמנו בנאצים".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

היכן מדליקים

שאלה: היכן מדליקים את נרות השבת, בבית או בסוכה?

תשובה: עיקר מצוות נרות שבת ויום טוב היא בנרות שבמקום האכילה, התורמים לעונג שבת. לכן לכתחילה יש להדליק את הנרות בסוכה. אך אם יש חשש שהנרות שבסוכה (אם אינם בתוך מתקן מתאים) יכבו מהרוח, או שיש חשש כלשהו לשרפה חלילה, ידליקום בבית, במטבח. ואם אפשר, ידליקו את הנרות בחלון הפונה לסוכה, כדי שיגיע אורם לסוכה.

בדומה לכלל שאמרו בגמרא בעניין נרות חנוכה "הדלקה (ולא 'הנחה') עושה מצווה", אין להדליק את נרות השבת שמברכים עליהם במקום אחד ולהעבירם למקום אחר (וכן הדין בנרות יום טוב). ייזהר בזה לכתחילה גם מי שטרם קיבל עליו את

השבת, ואפילו אם גם המדליקה לא קיבלה עליה שבת בהדלקה זו. אבל בשעת הצורך יש מקום להקל, אפילו אם קיבלה שבת, אם מעבירים אותם, עלידי מי שטרם קיבל שבת, למקום אחר שמשתמשים גם בו בשבת. ואם הודלק במקום הסעודה, ישאירו שם שני נרות, ואת השאר יחלקו לשאר החדרים.

אגב, במקום שהרוח נושבת, אסור לפתוח דלת או חלון כנגד נר דולק, שמא הרוח תכבהו – בין בשבת ובין ביום טוב, אף בשעה שאין הרוח נושבת. אך מותר לסגור את הדלת או החלון שכנגד הנר, כדי שלא יכבה, ובלבד שהסגירה תהיה בנחת, כדי שהנר לא יכבה עלידי עצם הסגירה.

מקורות: שבת כגא. כהב, ותוד"ה הדלקת. רמ"א סי' רסג סי'. שו"ע אדה"ז סי' וסי"ד (וסי' רעז בשו"ע ובשו"ע אדה"ז). משנ"ב ס"ק מאמח. ש"ש כהלכתה פמ"ג סט"ו וסי"מ (פ"ג ס"לח), ופסקי תשובות ס"ק לה, ושי"ב.

"מחכה לשמחת תורה". שמואל־אבא בריל

תחייה מחודשת עלידי שליח חב"ד לנאות אפקה והסביבה, הרב עידו רהב.

הוא מחכה בקוצר רוח לשמחת תורה, החג האהוב עליו. ארון הקודש המפואר עמוס ספרי תורה שנתרמו במרוצת השנים עלידי המתפללים. בכל שנה זוכה שמואל־אבא לרקוד עם ספר תורה במרכז בית הכנסת, והמתפללים רוקדים סביבו. באותם רגעי־הוד אין מאושר ממנו, והוא חש בוודאות שאביו רווה נחת מלמעלה. "כשהייתם ביער ידעתם מתי חלים החגים?", שאלתי לסיים. שמואל־אבא צוחק: "ביער אין לוח שנה..."

תענית

פריסה ארצית

מסע לימודי מרתק

לימוד העודה

הכשרת מאמנים אישיים

מאמנים זוגיים

מאמנים להורים

CBT יהודי

ביבליותרפיה חסידית חדש!

לפרטים והרשמה: 077-3137800 www.tvundh.com

דעת ותבונה

גפן בס"ד

ביטוח משכנתא בתנאים מיוחדים

סלל ביטוח צד ג' - צנרת - ביטוח לרציחות אדמה

077-444-7777

e-mail: info@basad.co.il (110101)

מרגישים חג באושר עד

חג שמח ו... אושר עד

